

Laudatio voor Folkert Jensma

Laudatio door Iris van Domselaar ter gelegenheid van de toekenning van het eredoctoraat aan Folkert Jensma, 11 januari 2024, Universiteit van Amsterdam. Deze laudatio is uitgesproken tijdens de Diesviering.

Waar moeders al niet goed voor zijn. Folkert Jensma's moeder heeft in de jaren 50 van de vorige eeuw als een van de *toen nog* weinige vrouwelijke advocaten bijgedragen aan de toegang tot het recht voor de gewone burger. Ook heeft zij met haar verhalen daarover naar alle waarschijnlijkheid de kiem gelegd voor het journalistieke oeuvre van Jensma met de rechtsstaat en de toegang tot het recht als *leitmotiv*.

Nu, ruim 70 jaar later: de Nederlandse rechtsorde piept, kraakt en zucht. Volgens oud-politicus en oud-topambtenaar Tjeenk Willink ligt dat onder meer aan een falende overheid, falende juridische instituties, een falende rechtswetenschap. Maar ook aan een falende juridische journalistiek. Te veel focus op incidenten en deelvragen, te weinig aandacht voor het bredere vraagstuk van de rol van het recht in de samenleving.

Voor Jensma gaat deze kritiek niet op. In tijden van fragmentering, specialisering, en instrumentalisering van de rechtspraak en de rechtswetenschap, staat Jensma in Nederland al jaren op eenzame hoogte als jurist-generalist. Jensma laat als juridisch redacteur een zeldzame en - als ik voor mijzelf spreek - haast jaloersmakende combinatie zien tussen oog voor 'law in action', het recht zoals dat uitpakt in de alledaagse rechtspraak en oog voor het grotere geheel. Kort en bondig als het kan, langer als het moet, steeds in 'klare taal'. Altijd scherp.

Zo deed Jensma verslag van honderden rechtszaken en schreef reportages over de gang van zaken achter de schermen bij een overbelaste rechtbank Midden-Nederland. Bij de vreemdelingenrechter in Den Bosch. Bij de kinderrechter in Rotterdam. Daarbij steeds geholpen door een notitieboekje en een haast onzichtbaar en neutraal voorkomen. Jensma schreef ook vele doorwrochte analyses: over de digitalisering binnen de rechtspraak die

maar niet van de grond komt. Over de risico's van corruptie binnen de strafadvocatuur. Of over de haperende trias politica, bijvoorbeeld wanneer politici heikele, maar broodnodige politiek geladen beslissingen overlaten aan de rechtspraak. Of wanneer een rechterlijk oordeel wordt afgedaan als 'ook maar een mening'. In Jensma's stukken klinkt vaak ook een niet te missen verontwaardiging door over de barrières die 'gewone burgers' ervaren om hun recht te halen. Zeker als die barrières met wat gezond verstand en innovatie prima te verhelpen zijn.

Bij dit alles schuwt Jensma stevige kritiek op de sociaal-economisch geprivilegieerde juristen niet. Met steeds fundamentele juridische systeemwaarden als rechtsgelijkheid, scheiding der machten, toegang tot recht, grondrechten, en bovenal de rechtsstaat als maatstaf. Een poging tot houtje touwtje *analytics* -met hulp van en ook dank aan een medewerker van NRC- wijst uit dat sinds zijn juridisch redacteurschap in 2007 Jensma in 632 artikelen het woord 'rechtsstaat' heeft gebruikt.

Het geeft te denken dat juist op deze Dies in januari 2024, waar we Jensma eren als 'rechtstatelijk geweten' van de Nederlandse rechtsorde, het rechtstatelijk

verval zo op de loer ligt. Ieder die de democratische rechtsstaat is toegedaan is gewaarschuwd, aldus Jensma's *cri de coer* in zijn Rechtsstaat column na de recente verkiezingsuitslag. Misschien is deze waarschuwing ook wel te lezen als oproep: dat de rechtsstaat niet alleen moet worden bepleit maar, in de geest van Jensma's moeder, ook moet worden voorgeleefd. Niet in de laatste plaats door juristen. Beste Folkert- *if I may*, ik denk dat ik namens de hele rechtswetenschap mag spreken als ik jou dank voor *jouw unieke en maatschappelijk waardevolle journalistieke oeuvre waarin de rechtspraktijk vanuit het perspectief van de rechtsstaat centraal staat*.